

Vi ved reelt ikke, hvor mange mennesker fra de østeuropæiske lande der i dag arbejder i Danmark, ej heller fra andre medlemslande. Vi ved dog, at det samlede tal er langt højere end de officielle skøn.

Alene i bygge- og anlægsbranchen skønner FAOS forsigtigt i en rapport fra januar 2008¹⁾, at der p.t. er tale om 6.800 østarbejdere, der er ansat i danske byggevirksomheder, 600, der arbejder som vikarer, 13.000, der er udstationeret (i en senere rapport, juni 2008, opjusteret til 17.000), og ca. 100, der er selvstændige – i alt godt 20.000–25.000 legale arbejdere. Hertil kommer et større antal illegalt ansatte og udstationerede.

Hertil skal lægges personer, der arbejder inden for alle andre brancher, samt et betydeligt antal fra andre EU-lande, f.eks. et stort antal tyskere inden for byggebranchen. FAOS anslår i rapporten fra juni 2008, at der i alt er ca. 75.000 udstationerede i Danmark.

Det ser Enhedslisten ikke i sig selv som noget problem. Enhedslisten mener principielt, at arbejdere skal have ret til at rejse frit og søge arbejde i et hvilket som helst land på de gældende betingelser i det pågældende land. Samtidig anerkender vi ethvert lands ret til selv at fastsætte reglerne for arbejdssøgning og udførelse af arbejde – så længe dette ikke strider mod grundlæggende menneske- og lønmodtagerrettigheder. Problemet opstår, når disse mennesker bruges til at underminere overenskomsterne på det danske arbejdsmarked og en stor del af dem tvinges til at acceptere elendige løn- og arbejdsmiljøforhold. Problemet opstår, når den lovgivning, der skulle forhindre social dumping – især østtaftalen og udstationeringsloven – ikke overholdes og ikke håndhæves:

- Fagbevægelsen har ført og vundet en lang række fagretlige sager om underbetaling, men ikke desto mindre ser vi igen og igen, hvordan reglerne underløbes. Udenlandske arbejdere tvinges til at betale betydelige beløb i husleje for at blive stuvet sammen på små værelser, og der betales overpriser for transport til og fra hjemlandet, eller de tvinges til underhånden at betale dele af lønnen tilbage til arbejdsgiverne. Senest så vi, hvordan rumænske avisbude betalte tusinder af kroner til mellemhandlere for at komme til Danmark, hvor et anerkendt dansk distributionsfirma efterfølgende brød lovkravet om, at arbejderne er garanteret minimum 30 timers arbejde pr. uge. Den førnævnte undersøgelse fra FAOS viser, at problemet er langt større blandt udstationerede og vikarer end blandt personer, der er ansat direkte i danske virksomheder.
- På arbejdsmiljøområdet har vi i dag ikke statistikker, der viser, om der er en overhyppighed af ar-

bejdssulykker blandt udenlandske arbejdere i Danmark, men 3F, der har undersøgt dødsulykker, har afsløret en voldsom overhyppighed. En opgørelse fra Landspatientregisteret) viser en stigning i arbejds-skader blandt polske arbejdere fra 20 i 2005 til 128 i 2006. FAOS 2008 konkluderer, at det »kan estimeres, at udenlandske arbejdere generelt er stærkt overrepræsenterede blandt dem, der kommer til skade«. Repræsentanter for Arbejdstilsynet giver i FAOS-rapporten udtryk for, at kontrollen med arbejdssikkerheden for de østeuropæiske arbejdere langt fra er god nok, og at »hvis man forventer, at vi holder øje med dem (...) så de kommer op på dansk niveau (...) det har vi ikke ressourcer til«.

- Heller ikke politiet og skattevæsenet har haft ressourcer til den fornødne kontrol. Da det blev afsløret, at selv enkelte ministerier havde ansat illegal arbejdskraft, kunne det konstateres, at det var anmeldt til politiet måneder forinden. Stikprøvekontroller fra SKAT i Østjylland afslører, at vikarbureauer snyder samfundet for millioner af kroner.
- Endelig må vi konstatere, at straffene for arbejdsgivere, der bevidst omgår lovgivningen, øjensynlig er alt for ringe til at have en afskrækkende effekt.

Østtaftalen, udstationeringsloven m.m. er altså ikke blevet fulgt op med ressourcer, der kan sikre, at reglerne overholdes. Så meget desto værre er det, at der stadig stilles hindringer i vejen for fagforeningernes kamp mod løntrykkere, social dumping, illegal arbejdskraft, mellemmand, der beriger sig, og i visse tilfælde reel menneskehandel. Adskillige fagforeningsfolk er således dømt for »ulovlig indtrængen« på arbejdspladser.

Registreringen af udenlandske firmaer og deres ansatte har været alt for lemfødig. Som konsekvens heraf etableredes et nyt Register over Udenlandske Tjenesteydere (RUT) med virkning fra den 1. maj 2008. Meldinger fra Byggefagenes Samvirke viser imidlertid allerede nu, at adskillige udenlandske firmaer, der opererer i Danmark, ikke står i registeret. Samtidig eksisterer der kontrolmuligheder, som slet ikke udnyttes. Siden april 2006 har Sikringsstyrelsen skullet modtage kopi af den såkaldte E 101-attest, som dokumenterer, at den udstationerede er omfattet af social forsikring i sit hjemland. Sådanne attester udstedes kun, hvis den udstationerede arbejders firma opfylder betingelserne for lovlig udstationering, hvilket vil sige, at firmaet rent faktisk opererer i hjemlandet, og at de ansatte også var ansat inden udstationeringen. En kontrol med disse erklæringer kunne på en gang bidrage til at øge den sociale og økonomiske sikker-